

Z Zakładu Mikrobiologii i Epizootologii Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej
oraz Wojewódzkiego Zakładu Higieny Weterynaryjnej P.L.W. w Lublinie

Kierownik: Prof. dr JÓZEF PARNAS

J. PARNAS — Z. KAWECKI

Z kazuistyki W.Z.H.W.

From the casuistry of W.Z.H.W. (District Veterinary Institute of Hygiene)

(ciąg dalszy)

Wysiewy tlenowe i beztlenowe narządów konia 1410 wykazały nieliczne kolonie *b. coli*, enterokoki, *bac. pseudoanthracis*. Wysiewy z treści żołądka i jelit wykazały laseczki gnilne. Zawiesinę narządów oraz treścią jelit skarmiono myszki, oraz szczepiono domięśniowo myszki i świnki. Powtórzyło się to samo. Wszystkie zwierzęta po szczepieniu wykazywały objawy zatrucia i po kilku godzinach padły. Preparaty sporządzone z miejsc zastrzyków krwi, śledziony i powierzchni wątroby nie wykazały laseczek. Przeszczepienie zawiesiny narządów tych zwierząt na myszki i świnki, oraz następny pasaż — wykazały identyczne jak powyżej zjawisko. Wysiew narządów konia 1427 w warunkach tlenowych i beztlenowych wykazały podobną florę bakteryjną. Szczepienie myszek i świnek zawiesiną narządów konia nie dało obrazu powyżej nakreślonego.

wykazały żadnych objawów. Ze względu na pewne podejrzenie opisywanej przez autorów rzadkich stachyotriotoksykozy koni pobrano karnię z gospodarstw i założono hodowlę. Nie stwierdzono grzybka *stachybotromyces equi*. Stwierdzono banalne grzybki i pleśnie. Surowicę konia 1410 i 1427 wykonano badanie serologiczne w kierunku salmonellozy, z wynikiem ujemnym. Badanie hematologiczne krwi konia 1410 dało wynik następujący: erytrocytów 5.000.000, leukocytów: 9375, Hb Sahli 60 indeks Hb 1,2. Kwasochłonnych 1%, zasadochłonnych 2%, neutrofila 79%, limfocytów 17%, komórki plazmatyczne I. Odczyn Biernackiego opóźniony. Krzepliwość krwi znacznie zmniejszona.

Obraz powyższy jest właściwy dla toksykozy. Biorąc pod uwagę wyniki powyższych badań, wyraziliśmy pogląd, że przyczyną choroby koni powstałej w jednym rejonie wsi Tarnów był **botulizm**.

Krzyżkami na mapie oznaczono zagrody, wsi Tarnów, gdzie konie padły wśród objawów parobotulizmu.

Zwierzęta nie padły. Tłumaczyliśmy to zjawisko w ten sposób, że u konia nr 1427 w związku z najdłuższym trwającym przebiegiem choroby (9 dni) toksyna została unieszkodliwiona i wyeliminowana z ustroju, i dlatego nie można było jej stwierdzić w doświadczeniu. Mózgiem konia 1410 zaszczepiono podoponowo królika oraz myszki. Zwierzęta nie

mus, (parabotulismus). Nasze wysiłki zmierzające do stwierdzenia el. botulinum nie dały wyników, co się zdarza wtedy, gdy laseczka rozwija się w jakimś odcinku jelit i produkuje egzotoksyny, które po tym wchłaniają się do krwi i dają ogólne objawy zatrucia. Nie mając do dyspozycji surowicy przeciwbobotulinowej, nie mogliśmy wykonać bada-

nia, które by rozstrzygnęło o diagnozie: neutralizowania zawiesiny narządów surowicą, oraz szczepienia zwierząt surowicą i zawiesiną narządów. Cl. botulinum występuje w 5 typach serologicznych A, B, C, D, E. Z tego A, B, E, występuje głównie u człowieka, zaś C u konia i ptaków, D u bydła. U zwierząt przyczyną schorzenia jest zatruta karma (forage poisoning) toksyną typu C i D. (parabotulismus), zabija krowę po wprowadzeniu podskórnym w dawce 0,001 cc na 1 kg wagi, zaś per os 0,02 cc. U konia 0,001 cc na 1 kg żywej wagi.

Ważny jest udział szeszura w tworzeniu ogniw parabotulizmu u koni. Szczury padają na skutek infekcji cl. parabotulinum, zwłoki gnijące zatrują wodę i karmę. U koni opisuje Curasson obraz kliniczny parabotulizmu następująco: czasem występują na początku objawy kolkowe, wyróżnia przebieg nadostry, ostry, podostry i przewlekły. W postaci nadostrej zwierzę nie może powstać i ginie do kilku godzin. W postaci ostrej choroba trwa 5 — 6 dni, na plan pierwszy wysuwa się postępujący paraliż oraz skurcze mięśniowe gardzieli i przetyku, ze strony jelit zupełna atonia. Sekcja nie wykazuje żadnych zmian, w pewnych wypadkach podaje Curasson: **hydrothorax**. Powyższe objawy kliniczne i cechy sekcyjne obserwowaliśmy w naszych przypadkach. Zapobieganie parabotulizmowi polega na stosowaniu surowicy poliwalentnej oraz analoksyny botulinowej.

Zwierzęta chore leczy się surowicą, wg przepisu Instytutu Pasteura, w dawce 60—80 cc. Równocześnie zaleca się odtrucie organizmu przy pomocy dożylnych zastrzyków roztworu fizjologicznego 5—7 glukozy, kofeiny i pilokarpiny.

Przypadek nr 1420. W powiecie hrubieszowskim we wsi T. (teren wąglkowy) padł koń w wieku około 20 lat, po blisko 2-u dniowej chorobie, z objawami dreszczy, gorączki, potów, pokładania się i bólów kolkowych. Na sekcji stwierdzono: śledzionę nieznacznie powiększoną, o miąższu maziastym, rozplywającym się. Podejrzanie: wąglík. Termoprecypitacja Ascoli ujemna. Preparaty mi-

kroskopowe ze śledziony wykazały laseczki gramododatnie.

Po zabarwieniu metodą Fotha widoczne były otoczki. Wysiew w warunkach beztlenowych wykazał silnie gazujące laseczki. Zaszczepiona myszka padła na drugi dzień. W wysiewach tlenowych nie stwierdzono laseczek, w wysiewach beztlenowych laseczki gazujące. Dalsze badania na płycce Fortnera oraz na innych pożywkach wykazało że mamy do czynienia z **cl. perfringens**. Na zakażenia wywołane przez **cl. perfringens** należy szczególnie uwagę zwracać u koni. Obraz kliniczny jest tak gwałtowny że lekarze biorą to za wąglík.

WZHW oczywiście wąglík wyklucza. Wtedy lekarz staje przed niezrozumiałą zagadką. Zakażenie **cl. perfringens** daje się leczyć przy pomocy surowicy oraz sulfanilamidów. Zapobiegawczo stosuje się surowicę oraz szczepionkę.

Przypadek nr 1508. Krowa w wieku około 10 lat, padła wśród ostрых objawów zakaźnych, chorując niecałe 48 godz. Na podstawie wyniku sekcji, którego lekarz nie podaje, podejrzewał szelesznicę wzgl. wąglík. Termoprecypitacja Ascoli wypadła ujemnie. W preparatach mazanych ze śledziony stwierdzono pojedyncze formy klostridialne, i długie nitki laseczek gramododatnich. Zaszczepiona domięśniowo świnka i myszka podskórnice, padły po 24 h. U świnki widoczne były objawy zgorzeli, gazowej oraz ogólne objawy posocznicy krwotocznej. Sekcja myszki wykazała objawy posocznicy. W preparatach mazanych z mięśni świnki oraz z powierzchni przeponowej wątroby, stwierdzono pojedyncze klostridia, odpowiadające wyglądem laseczce szelesznicy, oraz długie nitki laseczek zarodnikujących. W preparatach mazanych z narządów myszki, stwierdzono długie nitki laseczek.

Dalsze wysiewy na pożywkę Tarozzi, płytkę Fortnera i i. wykazały asocjację dwóch zarazków beztlenowych: **cl. sarcophysematos** i **cl. parasarcophysematos**. Na tę asocjację należy zwrócić uwagę z tego względu, że zwierzęta zakażone wymagają surowicy wieloważnych, zaś szczepionka winna zawierać oba antygeny.

c. d. n.

3. Dział lecznictwa i notat z praktyki

DR ZYGMUNT MOSZCZEŃSKI

Maienfeld Grisons-Suisse

Leczenie zalegania błon płodowych

Traitement de la non - delivrance

Dość nieliczna ilość wzmianek istniejących na powyższy temat w polskim piśmiennictwie fachowym, skłoniła mnie do podzielenia się spostrzeżeniami poczynionymi w kraju i zagranicą.

Zaleganie błon płodowych (zal. bł. pł.) jest następstwem procesu zapalnego kosmówki i błony śluzowej macicy z mniej lub więcej uwydatnionymi klasycznymi objawami stanu zapalnego: rubor, calor, tumor, dolor et functio